

Åsnens nationalpark

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner att ett mark- och vattenområde förklaras som Åsnens nationalpark. Utskottet föreslår vidare att riksdagen godkänner justeringar av två befintliga nationalparkers namn.

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om skötsel av parken.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:87 Åsnens nationalpark.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Åsnens nationalpark	6
Justering av nationalparkers namn	8
Reservation	9
Parkens syften och föreskrifter för att säkerställa syftena, punkt 2 (SD).....	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionen	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Åsnens nationalpark

Riksdagen godkänner att de mark- och vattenområden som staten äger inom det område i Alvesta och Tingsryds kommuner som anges i propositionen förklaras som Åsnens nationalpark.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:87 punkt 1.

2. Parkens syften och föreskrifter för att säkerställa syftena

Riksdagen avslår motion

2017/18:3986 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD).

Reservation (SD)

3. Justering av nationalparkers namn

Riksdagen godkänner att Sånfjällets nationalpark ska heta Sonfjällets nationalpark och att Trestickla nationalpark ska heta Tresticklans nationalpark.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:87 punkt 2.

Stockholm den 8 mars 2018

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Sara Karlsson (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Johan Büser (S), Monica Haider (S), Runar Filper (SD), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Marianne Pettersson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M) och Emma Nohrén (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Naturvårdsverket föreslog i en skrivelse till regeringen den 31 augusti 2017 att Åsnens nationalpark skulle bildas. Parken ligger i Alvesta och Tingsryds kommuner i Kronobergs län, ca 30 kilometer söder om Växjö och 45 kilometer norr om Karlshamn. Förslaget om att förklara området som nationalpark följer Naturvårdsverkets nationalparksplan från 2008 och dess genomförandeplan för 2015–2020. All mark och allt vatten som omfattas av den föreslagna nationalparken ägs av staten. Arbetet med att ta fram underlag för bildande av en nationalpark i Åsnen har genomförts i projektform där representanter för Naturvårdsverket och länsstyrelsen i Kronobergs län samt de tre kommunerna Alvesta, Tingsryd och Växjö har deltagit. En referensgrupp bestående av ett trettiotal föreningar och aktörer i området har varit delaktig i arbetet. Naturvårdsverket har remissbehandlat förslaget om att bilda en nationalpark i Åsnen, inklusive förslag till nationalparksföreskrifter och skötselplan.

Naturvårdsverket har uppmärksammat att namnen på två nationalparker bör ändras. Ortnamnet Sånfjället har enligt Lantmäteriets beslut stavningsändrats till Sonfjället. Trestickla nationalpark avser ett område som har namnet Tresticklan.

Bakgrund

Enligt miljöbalken kan skyddet för särskilt värdefulla naturområden säkerställas genom att de avsätts som nationalpark eller naturreservat. För att bevara ett större sammanhängande område av en viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd, eller i väsentligt oförändrat skick, kan ett mark- eller vattenområde som tillhör staten avsättas till nationalpark.

Bevarande av den biologiska mångfalden är en hörnsten i miljöpolitiken. För att nå flera av miljökvalitetsmålen krävs fortsatta satsningar på arbetet med att skydda och hållbart nyttja den biologiska mångfalden. Den biologiska mångfalden är en förutsättning för allt liv på jorden och utgör basen för de ekosystemtjänster som är nödvändiga för mänsklighetens existens. Resonemanget utvecklas i 2010 års miljömålsproposition Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete (prop. 2009/10:155). Frågan om hur Sverige bör leva upp till etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden och hur nationella och internationella mål för biologisk mångfald ska uppfyllas vidareutvecklas i propositionen En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (prop. 2013/14:141, bet. 2013/14:MJU27, rskr. 2013/14:359).

Skydd eller annat bevarande av områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald och ekosystemtjänster är av central betydelse. Åtgärder för

att utveckla arbetet med skydd av naturområden har tidigare redovisats i propositionen Hållbart skydd av naturområden (prop. 2008/09:214, bet. 2009/10:MJU9, rskr. 2009/10:28). Betydelsen av nationalparker och andra skyddade områden för friluftslivet redovisades i propositionen Framtidens friluftsliv (prop. 2009/10:238, bet. 2010/11:KrU3, rskr. 2010/11:237 och 238). Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna, som riksdagen fastställt, har vidareutvecklats till tio mätbara mål. De målen redovisades i skrivelsen Mål för friluftslivet (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner att ett mark- och vattenområde förklaras som Åsnens nationalpark. Nationalparken bidrar väsentligt till uppbyggnaden av landets ekologiska nätverk av skyddade områden som bidrar till bevarandet av den biologiska mångfalden. Parken både stärker och kompletterar det svenska nationalparkssystemet. Syftet med Åsnens nationalpark är att bevara ett representativt, variationsrikt och biologiskt värdefullt sydsvenskt skogs- och sjölandskap med dess växt- och djurliv i väsentligen orört skick. Områdets land- och vattenmiljöer har mycket höga naturvärden. Parkens fastlandsdelar är lättillgängliga för besökare. Genom att förklara området som nationalpark skapas nya och förbättrade möjligheter att ta emot besökare och goda naturupplevelser till gagn för det rörliga friluftslivet och natur- och kulturbaserad turism.

I propositionen föreslås även att riksdagen godkänner justeringar av två befintliga nationalparker namn.

Utskottets överväganden

Åsnens nationalpark

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att de mark- och vattenområden som staten äger inom det område i Alvesta och Tingsryds kommuner som anges i propositionen förklaras som Åsnens nationalpark. Riksdagen avslår en motion (SD) om att skogen ska kunna skötas i enlighet med gällande lagstiftning, i synnerhet då skogsvårdslagen.

Jämför reservationen (SD).

Propositionen

Den föreslagna Åsnens nationalpark är ett märkligt orört skogs- och sjölandskap långt söderut i landet. Områdets land- och vattenmiljöer har mycket höga naturvärden och hyser ett rikt växt- och djurliv som innefattar ett stort antal rödlistade och fridlysta arter. Parkens fastlandsdelar är lättillgängliga och innehåller intressanta och vackra naturmiljöer liksom utblickar över övärlden.

Regeringen anser att bildandet av ytterligare en nationalpark i Sverige väsentligt bidrar till uppbyggnaden av landets ekologiska nätverk av skyddade områden. Den föreslagna nya nationalparken både stärker och kompletterar det svenska nationalparkssystemet.

Genom det starka skydd som en nationalpark har ökar parkens långsiktiga förutsättningar för att bevara den biologiska mångfalden väsentligt. Samtidigt främjas Åsnenområdets friluftsliv och besöksnäring, främst inom natur- och kulturturism. Regeringen anser att det är väl motiverat att bilda en nationalpark i Åsnenområdet för att skydda ett representativt område av det sydsvenska slättlandskapet med dess sjöar.

Motionen

Motionärerna i kommittémotion 2017/18:3986 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) skriver i princip under på behovet av att värna skyddsvärda biotoper och freda vissa skogsarealer från avverkning. Samtidigt ser de med viss oro på regeringens ambitioner att ytterligare undanta enorma arealer produktiv skogsmark, upp till en och en halv miljon hektar. Den totala kostnaden för detta låter sig svårigen beräknas, eftersom markpriserna varierar, men rör sig i storleksordningen kring 100 miljarder kronor i reservatsbildning för skog.

Enligt kommande föreskrifter för Åsnens nationalpark så får man varken avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, upparbeta

vindfällan, ta frö, så, plantera eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd. När skogsbruk förbjuds i nationalparken finns det en stor risk att skadedjursangreppen i skogen ökar, t.ex. efter stormar och stormfällning, och sedan sprider sig till angränsande fastigheter. Det bör därför framgå av skötsel-föreskrifterna att skogen ska kunna skötas i enlighet med gällande lagstiftning, i synnerhet då kapitel 6 i skogsvårdslagen.

Utskottets ställningstagande

Syftet med Åsnens nationalpark är att bevara ett representativt, variationsrikt och biologiskt värdefullt sydsvenskt skogs- och sjölandskap med dess växt- och djurliv i väsentligen orört skick. Om riksdagen godkänner att parken förklaras som nationalpark kommer syftet för parken att anges i nationalparks-förordningen.

Enligt förslaget uppnås syftet genom att områdets naturvärden förvaltas med varsam och ändamålsenlig skötsel för att långsiktigt bevara tall- och lövrika skogar och dess rika växt- och djurliv. Allmänhetens möjligheter att uppleva parkens natur bör underlättas på ändamålsenligt sätt. Åtgärder för att utveckla tillgängligheten för allmänheten inom sevärda eller attraktiva delområden vidtas samtidigt som fortfarande opåverkade delområden och områden som är känsliga för slitage och störning lämnas fria från anläggningar eller anordningar. Exploaterande och störande verksamhet eller skadegörelse på områdets naturvärden kommer inte att tillåtas.

Jakt, fiske, båtliv, friluftsliv och andra aktiviteter anpassas till störnings-känsligt växt- och djurliv och områdets upplevelsevärden. Pågående och nytillkommande verksamheter kommer att regleras i föreskrifter för nationalparken och dess skötselplan. Naturvårdsverket genomför regleringsarbetet i dialog med berörda intressenter. Hänsyn kommer att tas till remissinstansernas synpunkter på regleringen.

Utskottet framhåller också att det av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) framgår att skogsvårdslagens bestämmelser inte ska tillämpas om det strider mot sköselföreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken, dvs. balkens bestämmelser om skyddade områden.

Därmed ansluter sig utskottet till regeringens överväganden och tillstyrker att ett mark- och vattenområde i enlighet med det som anges i propositionen förklaras som Åsnens nationalpark. Kommittémotion 2017/18:3986 (SD) avstyrks.

Justering av nationalparkers namn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att Sånfjällets nationalpark ska heta Sonfjällets nationalpark och att Trestickla nationalpark ska heta Tresticklans nationalpark.

Propositionen

Riksdagen godkände Sånfjällets nationalpark den 24 maj 1909 (prop. 1909:125). Enligt ett beslut av Lantmäteriet den 8 augusti 2010 har ortnamnet Sånfjället stavningsändrats till Sonfjället. Nationalparkens namn bör överensstämma med ortnamnet.

Riksdagen godkände vidare den 15 november 1995 att Trestickla nationalpark skulle bildas (prop. 1994/95:162, bet. 1995/96:JoU1, rskr. 1995/96:10). Det område som omfattar nationalparken heter Tresticklan. Nationalparkens namn bör överensstämma med områdesnamnet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden och tillstyrker att Sånfjällets nationalpark ska heta Sonfjällets nationalpark och att Trestickla nationalpark ska heta Tresticklans nationalpark.

Reservation

Parkens syften och föreskrifter för att säkerställa syftena, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3986 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna skriver i princip under på behovet av att värna skyddsvärda biotoper och freda vissa skogsarealer från avverkning. Samtidigt ser vi med viss oro på regeringens ambitioner att ytterligare undanta enorma arealer produktiv skogsmark, upp till en och en halv miljon hektar. Den totala kostnaden för detta låter sig svårligen beräknas eftersom markpriserna varierar, men rör sig i storleksordningen kring 100 miljarder kronor i reservatsbildning för skog. Enligt kommande föreskrifter för Åsnens nationalpark så får man varken avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, upparbeta vindfällan, ta frö, så, plantera eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd. När skogsbruk förbjuds i nationalparker finns det en stor risk att skadedjursangreppen i skogen ökar, t.ex. efter stormar och stormfällning, och sedan sprider sig till angränsande fastigheter. Det bör därför framgå av skötsel-föreskrifterna att skogen ska kunna skötas i enlighet med gällande lagstiftning, i synnerhet då kapitel 6 skogsvårdslagen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:87 Åsnens nationalpark:

1. Riksdagen godkänner att de mark- och vattenområden som staten äger inom det angivna området i Alvesta och Tingsryds kommuner förklaras som Åsnens nationalpark (avsnitt 5).
2. Riksdagen godkänner att Sånfjällets nationalpark ska heta Sonfjällets nationalpark och att Trestickla nationalpark ska heta Tresticklans nationalpark.

Följdmotionen

2017/18:3986 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogen i Åsnens nationalpark ska kunna skötas i enlighet med gällande lagstiftning, i synnerhet då 6 kap. skogsvårdslagen, och tillkännager detta för regeringen.